NOORD-BRABANDER.

NOMMER 111 'S BOSCH. DINGSDAG 15 SEPTEMBER 1835.

Kerkelyke Staat.

ROME.

De Heilige Vader heeft op het advies van de congregatie der rits, gehouden op het Quirinaal den 3 Augustus, ingewonnen te hebben, op den rapport van S. Em. den Kardinaal *Sala*, gewaardigd den 13 dezer maand de bekrachtiging der akte omtrent de zaligverklaring van Gaëtano *Tommasio Moretti*, Aartsbisschop van Otranto, een nieuw sieraad der Theatijnen, te teekenen. Pater *La Jacono*, Procureur-Generaal der orde, is postulator der zaak.

Mgr. *Moretti* werd in den jare 1741 uit eene adellijke familie te Lecca geboren. Van zijn elfde jaar af werd hij voor zijne opvoeding aan de Theatijnen toevertrouwd en trad in hun orde. Zijne geleerdheid en godsvrucht deden hem tot de bisschoppelijke waardigheid verheffen. In den ouderdom van 51 jaren werd hij tot Aartsbisschop van Otranto, ondanks zich zelve, benoemd. Hij stierf den 22 Augustus 1812, na gedurende 29 jaren als Bisschop gearbeid te hebben. Zijn ijver herinnerde die der vaders en Bisschoppen van vroegere eeuwen en hij toonde zich standvastig ter verdediging der kerkelijkheden en Kerkregelen.

— Zaterdag heeft in de St. Pieterskerk de jaarlijksche dienst ter gedachtenis van Paus *Pius VII* plaats gehad. Mgr. *Soglia*, Patriarch van Konstantinopel, verrigtte denzelve. Mgr. de Kardinaal *Pedicini*, de eerste der benoeming van dien Opperpriester ontving en bedankte de Kardinalen.

— Maandag den 24 heeft men in de kerk van den H. *Ladewijk* der Franschen een *Te Deum* gezongen om God te bedanken voor het behoud van den Koning der Franschen en Hoogstdezelfs familie. Des anderendaags had de gewone kardinaalszang in dezelfde kerk ter eere van den H. *Ladewijk* plaats.

Pruissen.

BERLIJN.

Reeds in het eerste gedeelte dezer eeuw heeft men de verdeeldheid en het verval van het protestantismus, waarvan wij thans getuigen zijn, voorzegd. Derzelver verschuldenheid in leer en tucht heeft aanleiding gegeven dat Z. M. de Koning eene *kerkelijke ordonnantie*, welke, hoezeer van vroegere dagteekening, thans eerst algemeen is bekend geworden en in druk te Coblentz bij *C. Bädeker* in 48 pag. in 12o uitgegeven, heeft daargesteld, om de partijen zoo mogelijk te vereenigen. Dit stuk hetwelk uit het kabinet van Berlijn is voortgesproten, is waarlijk een geschiedkundig gedenkstuk voor onzen tijd en niet minder merkwaardig door den invloed die de wereldlijke magt op het geestelijk gezag uitoefent. Zie hier de daartoe betrekkelijke verordeningen.

Allerhoogste kabinets orde.

Wij Frederik Willem bij de gratie Gods Koning van Pruissen enz., enz.

Maken bekend en doen te weten, dat wij, gezien de dringende noodzakelijkheid om de evangelische Kerken van Westfalen en de provincie van den Rhijn, door eene gemeene regeling onderling te vereenigen; in overweging genomen hebbende de kerkelijke ordonnantien, welke in die landen van kracht geblaren zijn, na de goedkeuring, gevraagd en de voorstellen der respective synoden te hebben ontvangen, vastgesteld hebben de volgende kerkelijke ordonnantie voor al de gemeentens (ortsgemeinden) der beide evangelische belijdenissen valt de bovengemelde provincien. Wij vernietigen alle voorafgaande bepalingen, die met de tegenwoordige ordonnantie, waaraan wij kracht van wet verleenen, strijdig zouden zijn en bevelen dat dezelve in die twee provincien zal worden afgekondigd door middel van het plaatsen derzelve in de officiele dagbladen van het gouvernement.

Tot dat einde hebben wij de tegenwoordige ordonnantie met onze eigen hand getekend en daaron het koninklijk zegel doen plaatsen.

Gegeven te Berlijn den 25 Maart 1835.

(get.) *Frederik Willem.*

Deze ordonnantie is in 13 hoofdstukken verdeeld en bepaalt al hetgeen betrekking heeft tot de uitoefening van den hervormden eerdienst en het beheer der kerken. Z. M. heeft daarbij goedgevonden nieuwe bepalingen voor te schrijven omtrent de pligten der ouderlingen, kerkmeesters, diakenen, kantonyale en provinciale synoden, van den surintendant of zoogenaamden bisschop die het bynode alle drie of meermalen, indien het noodzakelijk is, moet bijeenroepen, over de verpligtingen der leeraren, en over de burgerlijke autoriteit verantwoordelijk worden gehouden voor al hetgeen het gouvernement hun oplegt, vooral in de huwelijken, afkondigingen, trouwpligten, doopen, begraven, het houden der kerkregisters, over de tucht enz. Het VI kapittel handelt over de uitoefening van den openbaren eeredienst en andere ceremonien. De kerken zijn alleen voor den goddelijken dienst bestemd en mogen tot geen anderen einde gebruikt worden zonder de toestemming van het presbijterium, van den intendant en het provinciaal consistorie.

In den dienst mogen geene andere gezangen worden gezongen dan die door het provinciaal synode zijn voorgeschreven, zoo als dezelve zich in de door het gouvernement goedkeurde verzameling bevinden.

Z. M. heeft voorts bepaald, dat de predikingen als het hoofddoel van den dienst moeten zijn eenvoudig, klaar, vol waardigheid en kracht, overeenkomstig het heilig schrift en het evangelisch symbolum; de prediker kan zijnen tekst kiezen, doch is verpligt die uit de kanonieke boeken te nemen. De goddelijke dienst en al de kerkelijke bedieningen zullen moeten worden ten uitvoer gelegd, volgens de *Agenda*, afgekondigd voor het koninkrijk Pruissen met de speciale bepalingen voor Westphalen en de provincie van den Rhijn. Alle zondagen en op de gewone feestdagen zal den dienst moeten geschieden en niet voor 9 uren des voordemiddags mogen beginnen, en wel 5 minuten na den laatsten klokslag, opdat een ieder zijne plaats zoude kunnen innemen.

Voorts heeft Z. M. bepaald, dat de evangelische Kerk de twee gezangen, welke zij alleenlijk behoudt, te weten *Gloria Patri* en het *Credo*, niet anders dan in de kerk gedurende den dienst en in tegenwoordigheid der gemeentenaren zullen mogen worden toegediend; de kinderen die binnen de zes weken gedoopt zijn, zullen in de christelijke Kerk worden aangenomen; indien echter onder gewijde personen der evangelische Kerk willen aannemen, zullen zij alleen gedoopt worden, die nog geene geloofsbelijdenis hebben afgelegd.

De predikanten zijn gehouden de doopregisters volgens het voorschrift in te vullen en regelmatig te houden.

Omtrent het Avondmaal heeft Z. M. het volgende goedgekeurd. Bij die ordonnantie wordt gezegd: «ten einde zich naar de instelling van onzen Zaligmaker *J. C.* te gedragen, zal het heilig Avondmaal geselebreerd worden door het breken van het brood en dezelfs uitdeeling, gedurende welke menige woorden zal uitgesproken, die de Zaligmaker zelfs bij de instelling uitsprak.» Het Avondmaal zal in eene dan den goddelijken dienst toegewijde plaats 4, 8, 12 of meermalen in het jaar, naar gelang der bevolking, en wel in den morgendienst moeten worden uitgereikt. In eene vreemde gemeente kan niemand tot het Avondmaal worden toegelaten, tenzij hij van eenen demissorialen brief van zijnen eigen herder voorzien is. Zinneloozen of die in eenen staat van krankzinnigheid verkeeren mogen niet toegelaten worden; dronkaarts echter, indien zij de vereischte hoedanigheden bezitten, kunnen daartoe toegelaten zijn; indien een zieke het Avondmaal zoude verlangen, zal het hem kunnen bewaard worden; de leeraar echter, zal zorg dragen de schijnchristelijke dwalingen te vermijden, die tot verbergen bewegreden tot dat soort van nuttel zouden kunnen dienen.

Voorts heeft Z. M. almeg bepaald, dat de kinderen het eerste godsdienstig onderwijs in de school zullen genieten, en wel reeds voor dat zij 13 jaren oud zijn en behoorlijk kunnende lezen. Het godsdienstig onderwijs zal ten minste tweemaal in de week gegeven worden; meer dan 50 kinderen mogen niet te samen vereenigd zijn. De bijbel is het voornaamste boek voor het godsdienstonderwijs; geene leesboeken, geen catechismus, die niet door provincial synode en het consistorie goedgekeurd zijn, mogen worden gebruikt; niemand mag tot de bevestiging toegelaten worden voor dat hij den ouderdom van 14 jaren bereikt heeft.

wee jaren de onderwijzingen heeft bijgewoond. Dezelve geschiedt in de kerk, in tegenwoordigheid der gemeente.

Het huwelijk als eene christelijke band en hetwelk God geheiligd heeft, zal door de kerk, volgens de daargestelde bepalingen en voor zoo ver dit door de wetten van den staat toegelaten is, worden gezegend. Hetzelve zal driemalen worden afgekondigd. De wetten bepalen welken herder de huwelijksinzegening doen kan.

De leeraars zullen voorts zorg dragen voor te komen al hetgeen op zon- en feestdagen de rust zou kunnen storen of beletten den heiligen dienst bij te wonen. Zij zullen vooral waken dat de bevelen der burgerlijke magt ten dien aanzien worden nagekomen.

De lagere ambtenaren, zoo als kosters en hunne substituten, de voorlezers en organisten, worden door de gemeente bezoldigd. Hunne functien zijn voor hun leven en zij kunnen niet afgezet worden dan bij kennis van het kantonnale synode en met goedkeuring van het gouvernement.

Het provinciaal synode zal eene dienstregeling opmaken, waarna de ambtenaren zich zullen gedragen, en welke aan de goedkeuring van het gouvernement zal onderworpen zijn.

Ten slotte van deze ordonnantie wordt gehandeld over het toezigt van den staat over de kerken, daarbij wordt bepaald dat het regt van toezigt over de kerken zullen hebben, 1o. de minister van eeredienst; 2o. het provinciaal consistorie; 3o. de gemeentebesturen, die regeringen. *Een geestelijke benoemd door het burgerlijk gezag* en vereend met den titel van surintendant-generaal, *waakt* over de consistoriën enz. Hij zal dit moeten zijn van het provinciaal consistorie en *niet anders handelen dan volgens de instructiën van den minister der kerkelijke zaken.* De surintendant-generaal is bij alle vergaderingen van het provinciaal synode tegenwoordig, *om aldaar de regten van den staat te handhaven.* Hij kan desnoods voorstellen doen.

Engeland

LONDEN, den 12 *September.*

De tegenwoordige zitting van het parlement is den 10 September door den Koning in persoon gesloten, met eene aanspraak; waarbij Zijne Majesteit verklaarde, dat hij steeds van alle vreemde mogendheden bewijzen van overeenstemming ontving, en in de handhaving des algemeenen vredes, die steeds het doel zijner pogingen was, het volste vertrouwen stelde. Zijne Majesteit betuigde voorts zijn leedwezen over de voortduring van den burgeroorlog in het noorden van Spanje, en zeide, bestendig, evenzeer als de mogendheden met wie hij het viervoudig verbond had gesloten, op dat gewest, in welke welvaart hij hoog belang stelde, het oog gevestigd te houden. De Koning gewaagde voorts nog van het verlenen van verlof aan britsche vrijwilligers, om bij de Koningin-regentes in dienst te treden; doch bewaarde omtrent de revolutionnaire woelingen in Spanje een diep stilzwijgen. Zelfs werd van de buitenlandsche aangelegenheden door Zijne Majesteit niets verder aangeroerd, dan het sluiten van overeenkomsten tot afschaffing der slavenhandels met Denemarken, Sardinie en Zweden, en het voeren van onderhandelingen daarover met verdere europesche mogendheden en met zuid-amerikaansche staten. Wat de binnenlandsche belangen betreft, betuigde de Koning, dat hij met het grootste genoegen zijne toestemming aan de thans aangenomene wet wegens de municipale hervorming had gegeven, en evenzeer zich verheugd had, dat de toestand van Ierland zoo gunstig was, dat de vroeger ten aanzien van dat land noodzakelijke beteugelingswetten aanmerkelijk hadden kunnen worden verzacht. In de staats-behoeften was, zoo als Zijne Majesteit aanmerkte, kunnen worden voorzien, zonder dat het volk nieuwe lasten waren opgelegd; zelfs waren die lasten nog eenigzins verminderd, niettegenstaande de nieuwe uitgaven, voortvloeijende uit de schadeloosstelling der west-indische planters. De daarvoor aangegane geldleening was op voorwaarden aangegaan, die van dezelfden dienst van het marktverkeer getuigden. Ten slotte maande de Koning de lords en leden van het huis der gemeenten aan, »om na den terugkeer in hunne haardsteden, onder alle standen, dien geest van gehoorzaamheid aan de wet, van gerechtheid aan de staatsregeling en van *gematigde* verbetering van het bestaande levendig te houden, die onder den zegen der goddelijke Voorzienigheid, het beste middel is tot handhaving der rusten tot vermeerdering den welvaart, die het land geniet.»

— Op de londensche beurs van den 8 heeft onder de eigenaars van spaansche schuldbrieven vrij wat onrust geheerscht op de tijding dat het bankiershuis *Ricardo*, hetwelk de jongste leening voor de spaansche regering gesloten heeft, geweigerd had om eenige wissels ten bedrage van 90,000 pond st., die genoemde regering op dat huis getrokken had, te accepteren. Als reden daarvan werd opgegeven, dat het madridsche bestuur niet aan zijne verpligtingen tot tenietdoening van die leening voldoet. Door tusschenkomst des portugeeschen gezants, die zich bereid had getoond om zelfs de wissels te accepteren, de zaak echter geschikt is geworden.

Frankrijk.

PARIJS, den 10 *September.*

De kamer der pairs heeft dingsdag en woensdag de nieuwe wet op de drukpers bediscussieerd. De HH. *Dubouchage*, *Montalembert*, *Dreux Brézé* en *Villemain* hebben dezelve bestreden, de drie eerste omdat zij in het algemeen den moeijelijken toestand, waarin zich het gouvernement bevindt, niet aan het misbruik dat van de vrijheid der drukpers wordt gemaakt, toeschreven, maar als een noodzakelijk gevolg beschouwden van de behaalde omwentelingen; de laatste daarentegen, omdat hij zich inzonderheid niet met de bepaling konde vereenigen, welke een eenvoudig misdrijf door de drukpers gepleegd, met eenen aanslag tegen de veiligheid van den staat op dezelfde lijn stelt, en aan de kennisneming der gezworenen onttrekt. Als verdedigers van het ontwerp zijn opgetreden, de HH. *de St. Aulaire*, *Dupin* de *Montebello* en anderen, en hetzelve is eindelijk, zonder eenige wijziging te ondergaan, met eene meerderheid van 101 tegen 40 stemmen aangenomen.

Naauwelijks had de kamer der pairs gisteren aan de wet op de drukpers hare goedkeuring gehecht, of reeds des avonds werd dezelve met de wetten op de regtspleging voor de hoven van assisen en der jury, door middel van het *Bulletin des lois* afgekondigd. Te gelijkertijd zagen twee ordonnantien het licht, waarbij de wijze van stemming der gezworenen, en de censuur op de uitgave van platen, steendrukken, gravures en zulker wordt geregeld.

Bij de eerste dier ordonnantien is bepaald, dat de gezworenen over iedere vraag die hen wordt voorgesteld afzonderlijk hun gevoelen zullen uitbrengen, en zulks door een gescheven stembriefje van het zegel van het hof voorzien, waarop de woorden: *Op mijne eer en geweten is mijne verklaring*..., achter welke ieder der gezworenen, hetzij met eigen hand, hetzij door die van een zijner medeleden zal schrijven *ja* of *neen*. Indien er welligt bij het opnemen dier stembriefjes eenige mogten gevonden worden, die ongevuld werden gelaten, zullen deze ten voordeele van de beklaagden worden gerekend.

De ordonnantie op de censuur der platen of andere dergelijke voorwerpen, stelt vast, dat de voorafgaande authorisatie eene korte beschrijving zal inhouden, en dat zulks bij het ministerie van binnenlandsche zaken, of bij het departement der prefectuur een exemplaar zal worden gedeponeerd, om tot vergelijking te dienen.

Eindelijk deelt de *Moniteur* dezen morgen eene circulaire van den minister van justitie, aan den procureur-generaal bij de onderscheidene hoven, mede, waarbij deze worden uitgenoodigd voor *de handhaving der thans afgekondigde wetten met den meesten nadruk te waken, en zorg te dragen, dat derzelver geheele en krachtdadige uitvoering van den geest van oproer en partijschap een einde make.* Daarenboven wordt aan de genoemde ambtenaren gelast, zoo veel mogelijk het verwijt, dat aan de gewone instructie verbonden is, te vermijden, immers daartoe niet dan in de uiterste noodzakelijkheid de toevlugt te nemen, maar veeleer als regel te beschouwen, dat de misdrijven door de drukpers gepleegd, dadelijk aan de kennisneming der jurij worden onderworpen.

Men wil dat de beide wetgevende kamers tegen morgen, vrijdag, zullen worden bijeengeroepen, om mededeeling te ontvangen van de ordonnantie, waarbij deze zitting wordt gesloten.

— De wijding van Mgr. *de Pierquin*, verkozen Bisschop van Saint-Diez, heeft te Lyon den 6 dezer in de metropolitaansche Kerk moeten plaats hebben. Mgr. de Aartsbisschop van Arauza moet de plegtigheid hebben verrigt, geassisteerd van de Bisschoppen van Belley en du Puy.

Mgr. de Aartsbisschop van Parijs, is sedert eenigen tijd naar Normandie vertrokken om zijne familie en vrienden te bezoeken en wordt eerst tegen den 20 dezer terug verwacht. Mgr. de Bisschop van Coutances heeft den 2 dezer de laatste kerkelijke bedieningen ontvangen. Hij is 75 jaren oud en men vreest voor zijn leven.

— De ministeriele bladen deelen de volgende berigten uit Spanje mede:

Het officieel madridsch dagblad bevat drie koninklijke besluiten van den 28 der vorige maand, te St. Ildefonso geteekend, waarbij tot minister van marine, met bijbehouding zijner vorige betrekking, thans lid van het opperkrijgsraad van oorlog en marine; tot minister van oorlog de heer *de Gaona Ferrero*; tot minister van buitenlandsche zaken de heer *Toreno*, kwartier-*Mendizabel* en tot minister van binnenlandsche zaken D. *Manuel de la Riva Herrera*, thans gouverneur van Burgos. Te gelijkertijd is de generaal *Latre* tot kapitein-generaal van Arragon, de generaal *Quesada* tot kapitein-generaal van Nieuw Kastilien, *Rodil* van Katalonien, en *Manes* van Oud Kastilien benoemd.

Het nieuw gevormd bestuur heeft voorst in het officieel dagblad een zeer uitvoerig beloog geplaatst, waarbij wordt te kennen gegeven, dat het gouvernement met geene mogelijkheid aan de wenschen die in zoo vele adressen, van verschillende kanten ingezonden, worden uitgedrukt, gehoor kan leenen. In het bijzonder tracht men aan te toonen dat het voorstel om eene algemeene constituerende vergadering uit afgevaardigden van alle provincien zamengesteld, bijeen te roepen, onuitvoerbaar en onraadzaam is; onuitvoerbaar omdat men daardoor de gevestigde instellingen aan onzekerheid prijs zoude geven, zonder eenigen waarborg van een nieuw gebouw te kunnen oprechten; onraadzaam omdat zulks de partijschap zoude aanmoedigen, en alle betrekkingen met de tegenwoordige bondgenooten van het spaansche rijk moet afsnijden. Daarenboven beweert men, dat de natie, sints de uitvaardiging van het koninklijk statuut, zich in het genot eener allezins billijke vrijheid bevindt, en dat vooral de geregelde bijeenkomst der cortes het middel aan de hand geeft, om ter gelegener tijd noodzakelijke verbeteringen in te voeren, zoodat het inderdaad geheel zonder doel zoude zijn, wanneer men thans op nieuw over de grondslagen, waarop het staatsgebouw moet zijn gevestigd, ging beraadslagen. « Het gouvernement, » dus eindigt dit beloog, « zal alle krachten inspannen, om dezelfde verbeteringen tegen te gaan. Hetzelve heeft zich met eede verbonden den troon der Koningin en het koninklijk statuut te verdedigen, en zal die verbintenis getrouw nakomen, want zoodra men zijne pligten vervult, en overeenkomstig zijnen eed handelt, is men tot allen tegenstand bereid. »

— Men heeft door buitengewone gelegenheid uit Madrid, van den 4 dezer tijding ontvangen, dat de Koningin-regentes een decreet heeft uitgevaardigd, waarbij al de leden der provinciale juntas, in staat van oproer tegen het bestuur worden verklaard. De heer *Mendizabal* was nog niet te Madrid aangekomen.

— Te Cadix heerschte op den 21 Augustus de beste orde. Het volk was aldaar niet dagen te vorren bewoging geraakt, zoodra hetzelve vernomen had dat de opstand te Madrid was gedempt en de hoofdstad in staat van beleg verklaard. Bij het adres, dat aan de Koningin-regentes werd ingezonden, verlangde men, dat de ministers uit hunne posten zouden worden ontzet, en door andere, die het algemeen gevoelen voor zich hadden, vervangen, en dat voorts de cortes ten spoedigste tot eene buitengewone constituerende vergadering zouden worden bijeengeroepen.

— Te Malaga is werkelijk den 23 Augustus de constitutie van 1812 door de stedelijke militie en een gedeelte van het garnizoen afgekondigd. De militaire kommandant is in zijne functie bevestigd en tot voorzitter van de junta benoemd. De overige bezadigden, die niet met den geest dezer bewegingen instemmen, [illegible] heeren van het eerste regiment van linie, dat weigerde aan dezelve deel te nemen, zijn uit hunne posten [illegible] in hechtenis genomen. Het is hun [illegible] het land te verlaten, waarop men hen naar elders wilde verzenden, te ontvluchten. Den 27 vertrok er een troep van ongeveer 1100 man naar Grenada, om ook aldaar de omwentaling te bewerken.

— Van de grenzen meldt het *Journal de Paris*, dat er op den 2 dezer te Sesma tusschen *Cordova* en *Ituralde* een gevecht is geleverd, ten gevolge waarvan de carlisten naar Estella zouden zijn teruggetrokken. De carlisten hebben op eenige engelsche vaartuigen op de rivier van Bilbao geschoten. Volgens een brief te Oléron ontvangen, werd de constitutie van het jaar 1812 den 23 der vorige maand te Malaga afgekondigd, en ook aldaar eene provinciale junta benoemd. Te Cadix vergenoegde men zich, den 25, eene petitie aan de Koningin-regentes te zenden.

Bijzondere berigten uit Bayonne van den 5 vermelden hoofdzakelijk, dat men den 2 dezer in de rigting van Los Arcos den ganschen dag een aanhoudend vuur had gehoord, zonder dat er echter eenige bijzonderheden omtrent het gevecht, dat aldaar werd gehoord, bekend zijn.

De carlisten [illegible] Villoria en Pampelune te blokkeren, en hebben den 1 dezer 10 [illegible] 6 stukken geschut in den omtrek van Fuenta de la Reyna bijeengebragt om ook deze plaats in te sluiten. De gemeenschap met Bilbao schijnt geheel afgesneden, en te Bayonne liep den 5 het gerucht dat de carlisten zich van Portugalette hadden meester gemaakt.

— Men leest in de *Gazette de France*: Er loopt nog steeds het gerucht dat de Koningin *Christina* met de koninklijke garde Madrid verlaten heeft om zich naar Burgos te begeven. De aankomst van den heer *d'Ofalia* schijnt zich te bevestigen; men zegt dat hij belast is met eene buitengewone zending, die namelijk ten doel heeft bij het Kabinet der Tuilerieën te verklaren dat, zoo niet onmiddellijk, een regent in naam der Koningin *Christina* gezonden wordt, deze in allen stelling besloten heeft Spanje aan de regeringloosheid over te laten.

Belgie.

BRUSSEL, den 13 September.

Z. M. de Koning zal den 16 voor de tweedemaal het kamp van Beverloo gaan bezoeken.

— In de zitting der afgevaardigden van donderdag werd door den minister van buitenlandsche zaken een uittreksel medegedeeld van de nota, door den pruissischen gezant aan gezegden minister toegezonden. Daarin wordt herinnerd, dat in het jaar aan het gouvernement op verlangen der kamers de linnens met een regt die de 10 pCt. niet zou te boven gaan bij den invoer bezwaard had; dat daar bij de tegenwoordige voordragt dit regt van 20 tot 30 pCt. verhoogd wordt, het te vreezen was dat het belgisch gouvernement meer en meer tot een verbodstelsel naderde; het belgisch gouvernement had bij herhaling aan het pruissische het verlangen betuigd, om de wederzijdsche handelbetrekkingen uit te breiden, doch dat de stappen van het bewind geenszins daartoe strekkende waren; dat het pruissisch gouvernement van zijne zijde, indien de bewuste voordragt doorging, zich genoodzaakt zien zou tegenkeerige maatregelen te nemen en de uit België in Pruissen gevoerde goederen hoog te bezwaren, hetgeen te meer zou te bejammeren zijn, daar men moeijelijk van dien weg terugkeeren, eenmaal denzelven ingeslagen zijnde, terwijl van den anderen kant België niet in de gelegenheid zoude zijn, dat de maatregelen die dreigend aangekondigd worden, zouden door de duitsche staten, die met hetzelve tot een handelverbond behoorden, zouden gevolgd worden. — Door de kamer werd tot het drukken van dit stuk besloten.

— Er zijn alhier tijdingen ontvangen dat gansch Andalusien tegen de regering van Madrid in vollen opstand is.

In de zitting der afgevaardigden van vrijdag verklaarde de heer *Zoude*, uit naam der centrale sectie, dat dezelve na nieuwe overwegingen en na eene conferentie met den minister van financien over de ten uitvoer legging der voorgestelde wet, betrekkelijk de katoen-industrie, afgezien had van het stelsel van prohibitie, maar zich gehouden had aan de stempeling en het regt van onderzoek voor de fijne katoenen stoffen. Door een [illegible] werd vervolgens na eene discussie in ontvraag gebragt, of er huiszoekingen zouden mogen gedaan worden; deze vraag werd met eene groote meerderheid ontkennend beantwoord; gelijk mede vervolgens eene andere vraag, waarbij door de kamer met eene meerderheid van 76 tegen 19 stemmen beslist werd, dat er geene stempeling en binnenlands onderzoek zou worden vastgesteld. Aan het slot der zitting werd besloten, op verlangen van den minister van financien, dat de centrale sectie zich heden vereenigen zou om te beraadslagen, of het verhoogd regt bij het gewigt of bij de waarde zou worden gerekend.

— De katholijke universiteit heeft eene groote en schoone verzameling van schei- en natuurkundige toestellen, volgens de laatste ontdekking; ontvangen; daaronder merkt men vooral schoone instrumenten op voor de wijziging der lichtstralen die zijdelings teruggekaatst worden (*polarisatie*), voor de buiging der lichtstralen (*diffractie*) en andere daartoe betrekking hebbende, alsmede eene kist met zeer belangrijke scheikundige voortbrengselen; niets zal derhalve verzuimd worden om het onderwijs der kunsten en wetenschappen aan de katholijke universiteit tot die hoogte te brengen als die der beste gestichten van dien aard, welke in Europa bestaan.

— Nimmer is de prijsuitdeeling op het Aartsbisschoppelijk seminarie zoo luisterrijk geweest dan dit jaar. Het geheele voorplein van het oude hôtel coloma was met eene rijk versierde tent bedekt. Eene menigte aanzienlijke vreemdelingen zetteden dit feest niet weinig luister bij. Mgr. *Gizzi*, internuntius van den H. Stoel deelde de prijzen uit en was van Mgr. den Aartsbisschop geadsisteerd.

Ook den 28 Augustus heeft de plegtige prijsuitdeeling aan de kinderen der christelijke scholen te Luik, in de *St. Jacobs* kerk plaats gehad. Dit was de eerste reis dat deze uitdeeling aan al de zes eenigde klassen plegtiglijk gedaan werd. Het getal leerlingen bedraagt omtrent *duizend* kinderen. Te Gent heeft Mgr. de Bisschop de prijzen aan de meisjes der groote zondagsche school, welke 1709 leerlingen telt, uitgereikt; eenige weken geleden is onder de Wanmunster door de zorg van den waardigen pastoor *Dansaert* een zondagsche school opgerigt.

— Alvorens te sterven heeft Mgr. *Barrett*, Bisschop van Namen vele beschikkingen tot godvruchtige einden gemaakt, of liever hij heeft van zijn fortuin, hetwelk in het geheel niet aanzienlijk was, een gebruik gemaakt, dat eene laatste groet is zijner uitstekende gevoelens en hoedanigheden. Aan het Bisschoppelijk seminarie van Namen heeft hij 9000 franken en dezelfde som aan het [illegible] zijner cathedrale kerk gelaten, met last voor elk van beiden [illegible]

beide kerken eene mis voor de rust zijner ziel te celebreren. Eene andere som van 8,000 franken is aan de school der kinderen van de parochie Flemalle-Haute, welke door de zusters der Voorzienigheid bestuurd wordt, gegeven; vele andere giften zijn bestemd geworden voor het herbouwen en herstellen van kerken in zijn bisdom. Ten aanzien van de kostbare voorwerpen, die hij van het seminarie; de cathedrale kerk en de geestelijkheid van Luik ten geschenke ontvangen had en die op 15,000 franken geschat worden, deed hij voor de vreemde missiën gemaakt.

Nederlanden.

's HERTOGENBOSCH, den 14 September.

Bij koninklijk besluit is bepaald, dat de vrijdom van ruw zout, ingevolge de bepalingen, vastgesteld bij besluit van 10 Julij 1825 (*Staatsblad* n°. 2), mede toepasselijk zal zijn op het ruw zout, ten dienste der broeuplaatsen.

Met den 15den dezer zal Zijner Maj. korvet *Medusa* buiten dienst gesteld worden en de commandant van gemelden bodem, de luitenant ter zee der 1ste klasse *J. W. F. Cruijff*, en de verdere officieren enz., op non activiteit.

Op de sterrenwacht te Utrecht heeft men de volgende berekening gemaakt van den loop, welken de Hollandsche Komeet, naar de thans gedane waarnemingen, nemen zal:

	Regte Opkl.		Afwijking.	
Sept.	16.	91. 38.	22.	20.
	20.	93. 4.	29.	55.
	24.	94. 55.	32.	8.
	28.	97. 40.	35.	27.
Oct.	2.	102. 33.	40.	52.
	6.	114. 14.	50.	46.
	10.	134. 47.	63.	36.
	14.	234. 4.	38.	6.
	18.	250. 15.	12.	47.

LETTERKUNDIGE AANKONDIGINGEN.

MAGAZIJN

VAN

KATHOLIJKE WERKEN.

Inhoud van No. 37.

Uitvoerige beschrijving van het H. Kruis van Jeruzalem, (eenigsins) van zelve. — Fabare vogeltjes. — (De wilde eenden), met plaat. — Overwelving van Linten en Zijden stoffen. — Statistiek, overzigt van het dierenrijk. — De Indigo plant, met plaat. —

(Prijs per jaar f 5-50 en voor 3 maanden f 1-55 franco per post. De Inteekening geschiedt bij alle Boekhandelaars en Postdirecteuren des koningrijks.)

BEKENDMAKINGEN.

BREVET VAN UITVINDING.

De Ondergeteekende van Z. M. den Koning verkregen heb-

bende op de Uitvinding zeker geheele nieuwe **BRAND-SPUITEN-INRIGTING**, heeft de eer het belanghebbend publiek daarvan mededeeling te doen en tevens te berigten, dat deze zijne nieuw uitgevonden Brandspuit de, van ouds bestaande verre overtreft, alzoo dezelve veel bekwaamer is ingerigt, met veel minder menschen en moeite in werking kan worden gebragt, en de moeijelijkheid wegneemt om na ieder gebruik kan reparatien onderworpen te moeten, en groote kosten te veroorzaken dat meestal bij de oude Brandspuiten bestaat.

In zijne Fabrijk, thans reeds in behoorlijke orde gebragt en gevestigd op het Vreeburg te *Utrecht*, worden na de octroijeerde construction Brandspuiten vervaardigd, die 100 ned. kannen water in eene minuut en altijdend ook tot 100 frederl. kannen uitwerpen en opvoeren tot eene proportionele hoogte.

De kleinste en ook de grootere soorten zijn zeer geschikt voor Buitenplaatsen en van de Steden of Dorpen min of meer verwijderde Etablissementen; ook worden de bestaande Brandspuiten, voor zoo veel die daarvoor vatbaar zijn, in zijne Fabrijk aan de gestelde voorwaarden herschapen en verandert.

De deugdzaamheid en doelmatigheid van zijn Fabrijkaat zich zelve zullende aanbevelen, hoopt hij door eene nette en juiste bewerking, het vertrouwen zijner begunstigers te zullen verdienen.

De prijzen der nieuwe Brandspuiten bepalen zich na dezelver grootte, doch worden zoo als de reparatien of veranderingen aan oude Spuiten, zeer civiel gesteld, belovende overigens eene prompte bediening.

J. L. de WILDT, Ln. C, No. [illegible]

MARKTBERIGTEN.

AMSTERDAM, den 11 September.

Tarwe, in een doen, 131 pond Nonder f 157; 126, 127, 129, 130, 131 pond witbonte Pedasche in publieke veiling f 195, 203, 206, 209.

Rogge, weinig handel, 116 pond Pruissche f 185.

Gerst, prijshoudend, 109, 10 pond N. Oldammer Winter f 103; 109, 110; 107 pond dito f 104.

Haver, stil, 78 pond Veer f 72.

Boekweit, in een doen, 124 pond Oostvriessche f 105; 112 pond O. Holstein f 110.

Koolzaad, prijshoudend, Zeeuwsch & Overmaasch 66 p. vl.; Batuwe 65 p. vl.; Vriesch 64½ p. vl.; 9 Vats dadelijk te leveren 66½ p. vl.; in October 66½ p. vl.

Lijnzaad, f 200 à 320.

Hennipzaad, f 150 à 210.

SCHIEDAM, den 9 September.

Jenever het Nederl. Vat, zonder Fust, f 19,25 } zonder
Amst. Proef het » » » » - 22,00 } disconto.

BUITENLANDSCHE BEURSPRIJZEN.

Te Weenen waren den 4 Sept. genoteerd: 5 pCt. Metall. 102; 4 pCt. 98⅞; Bankactien 1316.

Te London waren den 11: 3 pCt. gec. 90⅜; Holland 2½ pCt. 54; 5 pCt. 102¼, ⅜; Sp. 38¾; Port. 87¼.

Te Parijs waren den 10: 5 pCt. kont. 107,15; op tijd 107,10; 3 pCt. kont. 79,65; op tijd 79,75; Nap. rent. kont. 97,60; op tijd 97,70; Sp. perp. 30½; 3 pCt. 19¾; Cortes 30; Id. Coupons 16; Uitgest. 12¼.

BEURSPRIJS DER EFFECTEN, TE AMSTERDAM.

ZATURDAG, *den 12 September.*

	Laagste koers.	Hoogste koers.	Koers 4½ uur.
Nationale Leening			
Ditto Hope			
Uitgestelde dito			
Kasbiljetten, dito	4 37/8	2 31⅝	2 37/8
Amort. Syndik.			
Ditto dito	98¼	98⅛	98¼
Ditto dito			
Ditto dito			
FRANKRIJK.			
Inschr. Grootb. 3			
ENGELAND.			
Dito per 12 Aug. 3			
SPANJE.			
Certificat. Amst. 5	30	30	30⅛
Dito Hope 5	18⅝	19	18⅞
Obligatien Paris 5	12½	12½	12½

	Laagste koers.	Hoogste koers.	Koers 4½ uur.
SPANJE. pCt.			
Cert. Bens. Lond. 5	26	27⅛	26⅛
NAPELS.			
Certificat L. e. B. 5			
Dito Falc et C. 5			
Loten Lond. 5			
RUSLAND.			
Obl. Hope 1798/99 5	104⅞		
Dito dito 1798/99 5	105		
Cert. dito 1798/99 6	99¼	99¾	
Obl. te Londen 5			
Certif. te Hamb. 5	99⅝		
Inschrijv. Assig. 6	68⅝	68⅞	
Certificat. dito. 6	68⅝		
PORTUGAAL.			
Obligatien te Lond. 3			
HOLLAND.			
Oblig. kont. fl. 3	148		

	Laagste koers.	Hoogste koers.	Koers 4½ uur.
PRUISSEN. pCt.			
Aand. loot R. 50			
N. te Londen 1830 4			
OOSTENRIJK.			
Dito dito f 100			
Dito dito 250			
Metallick	99¾		
Dito Lond. gem. 5			
Dito 2½			
Wenen B. Gulden 5			
Dito 2½			
Dito Wenen kaurant.			
DENEMARKEN.			
Leening te Lond. 3			
BRAZILIEN.			
Dito Rotschild 5	86⅜		

Koers van het Geld: Beleen. 2½ en Prol. 3 pCt.

Te 's Hertogenbosch, bij de Gebr. LANGENHUYSEN, Drukkers en Uitgevers.